

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravišču v dijaškem
seminaršču (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokepisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Žalosten glas iz Gradca.

Gradec je Štajerske glavno mesto. Ondi je sedež deželnemu glavarju, ondi zboruje deželni zbor, ondi je nameščen deželni odbor. Ta pripravlja za bodoči deželni zbor, ki letos niti sklican ne bo, ampak še le mesenca januarja ali februarja 1880, potrebne predloge, zlasti pa nasvete za deželni proračun. V tej zadevi je izdelal in te dni objavil posebno poročilo, ki nam kaže prav žalostno in nevarno stanje deželnega gospodarstva vsled 18letne liberalne dobe. Ako se tukaj kmalu ne pomaga, spravijo liberalci deželo na kant, Štajerska bo morala napovedati krido. Kajti večina liberalnih poslancev je potroške deželne od leta do leta pomnoževala tako, da je zadnja leta vselej premalo bilo dokodkov, čeravno so tudi te po deželnej dokladi tiščali vedno više in više. Da se čestiti bralci „Slov. Gosp.“ lahko sami prepričajo in sami sodijo, postavimo jim semkaj številke iz omenjenega poročila.

v letih	dohodkov	stroškov
1861—1865	bilo je 1,231.000 fl.	1,000.000 fl.
1866—1870	1,845.700 „	1,818.300 „
1871—1875	2,710.800 „	2,592.800 „
1876—1878	3,608.100 „	3,959.700 „

Iz teh števil je razvidno 1) da so od 1861 naprej štajerske dežele dohodki pa tudi stroški bolj kakor potrojili se, 2) da se je prvih 5 let znatna svota 230.000 fl. na leto še prihranila, poznej pa do l. 1875 vsaj potroški niso bili večji od dohodkov, 3) da pa se potem od l. 1875. naprej nam prikazujejo vsako leto večji primankljeji t. j. da povečšani dohodki povečšanih stroškov ne ladajo več in da morajo torej proti sitnim obrestim vsako leto na posodo jemati, da se tekočim potrebam ustreže. Samo letos primanjkuje silna svota 351.600 fl. Tako daleč so tedaj liberalci bogato deželo Štajersko spravili v 18 letih! Začeli so s tem, da so sprva deželi naložili 17% deželne doklade, in prihranili 230.000 fl. Sedaj pa so deželno doklado napeli do 38% pa še ni dosta, še manjka 351.600 fl.

Lani so nekateri poslanci svetovali, naj se proda nekaj deželnega premoženja. To ni obveljalo. Sklenila se je deželna doklada na zemljiščni in hišni davek 38%. Za pokritje primankljeja pa so dovolili, naj se na užitino (Verzehrungssteuer) tedaj na vino, mošt in meso naloži 8% doklade. Tega pa ministri dunajski niso cesarju v potrjevanje predložili in liberalni deželni odbor je v največjih zadregah in tuhta, kaj bi prihodnjemu zboru nasvetoval, da bi se deželno gospodarstvo zopet v red spravilo. Do sedaj še ni iztuhtal ničesar, kar bi res zdalo!

Prusaštvo in freimavrerstvo v nemških novinah.

(Cillier-Zeitung-i za „pošnofanje“.

Zadnjič smo troblji dr. Forreggerjeve, tako zvané „Cillier-Zeitung“ ponudili iz freimavrske tobačnice nekaj za „pošnofanje“ priporočivši njej v premišljevanje par še živih zgledov freimavrskega domoljubja, prekucuhe Klapko, Czaky-ja itd. „Cillier-Zeitung“ je ponudeni tobak res „pošnofala“ pa začela je močno kihati ter je naposled skušala se v nos ugriznoti in „Slov. Gosp.“ zavrniti. Ali ni se jej nič posrečilo. Jeni zagovor je prav reven in le telebast zagovor Bismarka in freimavrerstva. V svojej zadregi dela, kakor zatoženec pred sodnikom ter hoče vse zakriti in utajiti. Bismarkova namera Avstrijo l. 1866. smrtno zadeti, poslani tolarji za unetje punta na Ogerskem, to se njej zdi „stara pravlica“ — Erzählung eines alten Märchens, — s katero hoče „Slov. Gosp.“ le sumičiti Bismarka. Oj nedolžni, kot jag-nje pohlevni, Bismark, kolika škoda, ako ne veš, kako te „Cillier-Zeitung“ „precartano“ ljubi, se po tleh pred teboj zvija, te skrbno zagovarja in uspešno (?) brani. Poslal bi jenemu pisatelju najmenje veliki križec reda črnega orla, ali pa ga k sebi vzel v Berolin. Slednje bi menda iz večih uzrokov kazalo. Zlasti zato, ker je „Cillier-Ztg.“ skrbna zagovornica freimavrerjev. Ondi bi jeni pisatelj lahko se oglasil pri velikej freimavrskej

loži: „zu den drei Weltkugeln“ ter poizvedel, da je vse avstrijsko-ogersko freimavrerstvo odvisno od prusko-nemškega v Berlinu, vse pa drži Bismark na vožineu ali mu saj vse „lože“ hlapčujejo, dokler jim on dopušča napadati in zatirovati sv. katoliško Cerkvo in veró v križanega Zveličarja sveta. Ondi bi tudi poizvedel, zakaj katoliški avstrijski domoljubi freimavrerstvo smatrajo kot zaroto, ki katoliško Avstrijo na smrt sovraži.

Prav abotno zagovarja „Cillier-Zeitung“ freimavrerje rekoč, da se ne sme vsemu freimavrerstvu očitati puntarsko kovarstvo, ako se posamezni freimavrerji kde kakega punta udeležijo. To je abotno! Kajti „Slov. Gosp.“ ni navajal v dokaz kakega freimavrerškega fantiča, ampak najglasovitnejše glavače in voditelje freimavrerjev na Ogerskem. Ker je nevedne podučiti dobro delo, hočemo „Cillier-Zeitungi“ odgovoriti na vprašanje: „která nemška novina je kedaj na Avstrijskem zagovarjala izdajalce domovine?“ Odgovorimo in navajamo namesto mnogih samo: „Grenzboten“, ker je to novino spisaval in izdajal tisti jud, liberalce, freimavrerški prijatelj in državni poslanec, znani Nace Kuranda, ki je zraven poslanca Brandstetterja podpisal l. 1874. dr. Forregerjev predlog, naj bi se freimavrerstvu protivne postave pri nas zatrle. Nace Kuranda je v „Grenzboten“ hvalisal rovarje, ki so krvavi punt vneli zoper dobrotljivega cesarja Ferdinanda, ter napisal (Grenzboten 1848, II. zvezek. str. 70) besede: dass sein schönster Traum von jeher der Untergang der österreichischen Grossmacht gewesen sei, t. j. da souže od nekdanj njegove najlepše sanje bile: pogin avstrijske velevlásti. Upamo, da bo ta „šnofec“ radovednost „Cillier-Zeitung-e“ dovoljno utolažil. Čudimo se pa naposled, kako da „Cillier-Zeitung“ pravi, da ona ni dr. Forregerjevo glasilo? Ali je torej res krivo, kar smo poleti v „Slov. Narodu“ brali, da dobiva od njega podpore? „Slov. Narod“ je poročal, ako se zelo ne motimo, o 400 fl. Ali pa se „Cillier-Zeitung“ svojega prijatelja, dr. Forregerja sramuje? To bi bilo pomenljivo!

Gospodarske stvari.

Breskva, njena pridelava in korist.

M. Breskva (*Amygdalus Persica* ali vulgaris) je za vinsko jagodo brez ugovora najzlahtnejši sad naših krajev. Breskva stori povsod tam, kjer vinska trta rodi, kot visoko drevo v solnčnih legah. Kjer pa vinska trta več ne rodi, tam se breskva more le ob južnih solnčnih kamnenih ali lesenih stenah, ko špalirno drevo saditi, se mora pa spomladi, jeseni in po zimi proti mrazu varovati. Breskva zahteva skoz in skoz zavarovano lego, redvno, globokoprstno, pa vendar ne prenojeno zemljo, ki je bolj vlažna, ko suha. V nasutih mestnih in trdnjavinih grabah posebno dobro stori. Zaploja

se po semenu, požlahtnuje pa z okuliranjem bodi si na breskve ali na mandelne in slive. Zato se navadno vzamejo koščice najzlahtnejših sort. Polože se jeseni v klet v pesek in posade se spomladi, predno začno poganjati. Zasajajo se ali v sočivnjaku ali pa najbolje v vinogradu, kjer trsu niso na škodo. Tudi na drugih krajih, na katerih si hoče kdo visokih breskvinih dreves izrediti, se morejo posaditi. Najbolj priprosti in lahki način breskve zasajati, je pa ta, da se koščice brž zdaj, ko se breskve jedó, nabirajo in po vinogradu tje potikaja, kjer kdo hoče breskve imeti. Tu dostikrat že prvo leto do mesenca avgusta toliko vzrastejo, da se smejo okulirati, ki so pa dostikrat manj lepega in manj okusnega sadu, ko pa je drevesce, ki se je okuliralo. Le nekatere sorte ostanejo iz semena prirejene tudi stanovitne in so zato nepresegljive cene pa tudi vse premalo poznane in obračtane. Da se vsaka sorta čista in zanesljivo zareja, se morajo breskve na slive okulirati in sicer v mlado kožo na speče okó. Za južne kraje so zato dobri mandelni, za severne pa slive, ker so te proti mrazu dosti manj občutljive in trpežnejše od prvih.

Drevesca, ki so za špalire namenjena, se požlahtnujejo $\frac{1}{2}$ črevlja od tal na za prst debele steblice, ona drevesca pa, ki so za visoko rast namenjena, na visoke divjake v krono. Da se za okuliranje sposobne mladike vzredijo, mora se divjak, ako se prvo leto ni okuliral, ali okuliran ni prijel, za nizko okuliranje v krono pa više za deblo visoko spomladi. V mladike, ki zdaj tu poženejo, in ko so se poleti lepo iztrebile, se meseca julija ali tudi avgusta očeska vstavljajo. Kmalo rodovitna visoka drevesca se tudi priredé, če se zdrava jednoletna drevesca iz drevesnice na vrt ali vinograd posadé, kjer naglo v visoka drevesca vzrastejo in včasih že v četrtem letu obilno rodé. Taka presajena drevesca so pa manj trpežna in prej omagajo in se usuše od onih, ki so bila na mesto posajena in se niso s presajevanjem nič poškodovala.

Breskva ne doseže visoke starosti in zato se mora leto na leto nekoliko novih mladih dreves posaditi ali koščice položiti, da se tako stara, ki so se usušila, zopet nadomestijo. Tako je mogoče, da je vedno nekoliko rodovitnih breskev na vrtu ali v vinogradu. To sadunosno drevo kmalo rodi, pa tudi ravno tako kmalo zopet pogine, ako se mu veje od mladega vsako leto nekoliko ne prikrasajo. Ker breskva zavarovano lego zahteva, jo posebno radi ob zidih in stenah, ko špalirno drevo zorejajo. Tam, kjer je zemlja bolj suha, mu stene proti zapadu in vzhodu bolj denejo ko pa južne stene. V mokrem zemljišči, posebno poznim sortam pa južne stene bolj godijo.

Breskva je, kakor že omenjeno, jeden najzlahtnejših pomiznih sadov, naj se potem že sama za se, ali s cukrom in črešnjevo vodo ali z vinom zauživa.

Iz pešek se olje preša in z vinskim cvetom žgane dajo priljubljeni liker „Persiko“ z imenom.

Cvetje in semena (flores et nucleii persicorum) bolj redko listje se porabijo v apoteki za zdravilne namene. Tudi se kakor je obče v navadi z zelenim listjem vinski sodi podkuhavajo, predno se novo vino v nje deva.

M. Kako žitne rožičke ali snet na rži pokončati. Ker rožički bolj rahlo v klasu tičijo, ko zdravo zrno, tako lahko izpadejo, ko se rž s polja domu pospravlja in pride tako na škodnju med ono žitno zrnje, ki večidel samo od sebe iz klasja spada. To zrnje je sicer skoraj najboljšje vendar pa bi se ne smelo za seme porabiti, če se ni prej skrbno in previdno preveto in prereševalo in premetalo in tako vseh rožičkov naj skrbnejše očistile, sicer se za drugo leto ta žitna bolezen v v besede pravem pomenu od posestnika samega dalje zareja. Izbrani ržni rožički, ako se ne prodajo v apoteko, kder se za zdravila porabijo, se pa ne smejo koj tje kam zavreči, ampak morajo se skrbno pokončati, najboljšje sežgati. Sicer pridejo lahko na gnojišče in potem zopet z gnojem vred na njivo za seme na veliko škodo prihodne letne žetve. Ravno tako se mora tudi kostreba (*Trespe Bromus*) in pa pirnica in druge trave, ker zareditev sneti pospešujejo, marljivo zatirati, in sicer toliko marljivejše, ker se snet ali rožički na teh travah zarejeni bolj težko iz semena odpraviti dajo, ko navadna ržena svet. Zato se mora posebno na to gledati, da je zrno za seme čisto vsega plevela, posebno vse kostrebe in pirnice. Posebno v mokrotnih letinah, v katerih kostrebino seme, ki leto poprej ni rastlo in v zemlji obležalo, se rž silno s tem plevelom prerast in tudi s snetjo onečisti. Zato je vse skrbi in marljivosti potreba.

Živinska kuga je se prikazala na Hrvatskem v Karlovcu in na Krnjskem v Litijskem okraji. Vsled tega je c. k. namestnik štajerski ukazal, da ne sme goveja živina črez mejo.

Sejmovi na Štajerskem. 11. okt. Trbovlje, 15. okt. Loče, Rače, sv. Križ pri Slatini, sv. Lenart, Planina; 16. okt. Gradec, Spielfeld.

Sejmovi na Koroškem. 13. okt. Doberla ves, Kotiče, Wolfsberg; 16. okt. Terbiž, Pontabla, 18. okt. Milštat; 21. okt. Kotariše, 28. okt. Freže, Gutštajn, Kapla, št. Lenart, sv. Mohor, Saksenburg.

Dopisi.

Iz Dobrne. (Toplica in ljudstvo). September, to je tisti mesec, v katerem vroče poletje jemlje od nas slovo, je doba, ko se ptice selice podajajo na nevarno pot proti daljnim okrajinam toplega juga, a narava se sploh začjenja pripravljati za mirno zimsko spanje; v septembru je pa tudi čas, ko zdravja iskajoči svet, z malimi izjemkami, zapušča blažilne kopeli z boljšim upanjem

gledaje negotovo bodočnost. Kar se tiče letošnjega obiskovanja zdravstvenih zavodov, poročajo časniki, da tako številno ni bilo že dolgo let. Tudi naša toplica ni zaostala, čemur je pripomoglo zelo ugodno vreme. Zraven vode rudnice (30° R.) v skromnej pa živahnej dolinici med zelenjem gostega smrečja in nizkih vinorodnih gričev dobro dene bolenemu truplu, krepča človeka, zlasti neokvarjeni, zdravi, čisti in blagi zrak. Ako se je kdo imel kaj pritožiti, to so bili gotovo oni zdravi „bolniki“, ki julija pak avgusta niso mogli dobiti prostora za prebivališče. Dobrotljiva mati, bogata narava (rekli bi z Darwinom), usmilila se je našega nepremožnega kraja ter nam podelila lep kosček svoje miline. Tota okoliščina privabi vsako leto mnogo gostov, bogatih in vbogih, od vseh vetrov in raznih narodnostij, to pa v prvi vrsti največje število „lepega“ spola. Sicer pa si tudi lastnik — dežela — vidno prizadeva, da ptujcem vstreza, kakor najbolje mogoče. No, zakaj ne bi? Saj s topliskim denarjem čistega dobička znesek deželske kase naraste za letnih 13 do 14 tisoč goldinarjev. Blizu toliko še pride na uradnike, delavce in služinčad. Vrh tega se okoličanom, posebno gospodinjam in obrtnikom, ponuja prilika v krajevar spraviti marsiktero reč. — Še nekaj. Šole ne smemo pozabiti. Nekdaj so se pridni otroci veselili sklepa šolskega leta, lenuhe pa je obdajal nek otožen strah; prvi so za svojo marljivost bili obdarovani, zadnji so od skušnje domov „sramotno“ prišli praznih rok. Toda časi se menjajo. Da se učenci znebijo neprijetnih občutkov, zato so tisti, ki sami hrepenijo po odlikovanju, prepovedali vsako obdarovanje šolarjev. (Min. nar. 20. avg. 1870, §. 24.) Sprevidevši, da mladeži delajo krivico, ker jej kratijo, kar želijo odraščeni, to je bilo šolsko obdarovanje znova, vsaj tihoma, dovoljeno. A letos, ko se je obhajala 10letnica novih šolskih postav, letos (aprila) začele so šolske oblasti celo priporočati darila za šolce. Pri nas je že tretje leto, odkar učencem delajo posebno veselje. K temu največ pripomorejo topličarji ob priliki tombole, ki se po jednok v letu priredi za rečeni blagi namen. Koncem šolskega leta so nekateri učenci dobili knjige, drugi obleko, tretji oboje. Posebič se je oziralo na uboge, da so deloma obskrbljeni z oblačilom za sledečo zimo, (če ga že prvlje ne raztrgajo). V pretečenih treh letih so (3) tombole vrgle 370 gld.; mladi umetnik Krežma iz Zagreba dal je 25 fl. . . . V kratkem času se je za šolo skupilo čez 400 fl. Škoda, da se ne zalaga vsaj nekoliko kapitala ter bi se većinoma od obrestij delila podpora, pa le odlikovancem ob sklepu šolskega leta, a drugim vsled nujne potrebe. S takim ravnanjem bi se sčasoma nabrala zdatna svotica peneza v šolske (in lahko še v ubožnej) blagajnici; s tem bi si oskrbniki in darovalci spletali nevenljive vence svojih zaslug; to bi bil nevsahljiv vir priročne pomoči tudi prihodnjemu zarodu.

Iz Selnice pri Dravi. (Katehet in učitelj). Tukaj je 3razredna ljudska šola s 3 učitelji. Nadučitelj je g. Kompost, učitelj g. Jožef Leskovar in podučitelj g. Grösslinger. Dne 27. aprila t. l. bilo je od č. g. župnika napovedana slovesna sv. meša za svitlega cesarja in cesarico, da bi se tako srebrna njuna poroka dostojno obhajala. Kaplan in katehet č. g. Anton Inkret je reč z nadučiteljem tako dogovoril, da se šolska mladež v učilnicah zbere in skupno v cerkev spreva. Ali to je bilo le pri 3. razredu mogoče. Otrokom 1. in 2. razreda je učitelj g. Leskovar učilnici zaprl in ključa odnesel. — Dne 5. maja bil je pogreb g. katehetovega očeta in je torej bilo naznanjeno (Ordinarjatova kurenda od 14. avg. 1878. šte. 1623), da se bode namesto 6. maja potem 7. maja prišlo katehizirat. Toda komaj je g. katehet dne 7. maja v učilnico stopil, uže pride g. Leskovar nad njega, odpre dveri in veli vpričo otročičev č. g. kaplana: „marš tavun, ondi so dveri, tukaj nimate ničesar opraviti“. Zapstoj se je g. katehet pozivljaj na dotični zaukaz deželnega šolskega sveta v Gradcu od 27. jul. 1878. šte. 3689. Moral je učilnico zapustiti. Isti g. Leskovar prepoveduje otrokom krščanski pozdravljati: „hvaljen bodi Jezus Kristus“, kakor je g. katehet učil. Na to se je č. g. Inkret pritožil preč. lavant. ordinarijatu in ta pri deželnem šolskem svetu v Gradcu. Ta je dal potem reč preiskavati po mariborskem okrajnem šolskem svetu, ki je naposled nasvetoval, naj se da učitelju g. Jož. Leskovarju zarad njegovega „breztaktnega in dolžnostim protivnega obnašanja“ oster ukor. Nasvet je bil potrjen in učitelju doposlan pismeno! To je vse zadostenje! Res, težavno in britko je katehet biti pri sedanjih šolskih razmerah!

Iz okraja Videm-Krškega. (Trirazredna meščanska šola v Krškem) je se otvorila lani 7. okt. in prične se letos novo šolsko leto dne 16. oktobra. Več narodov in dežel na Avstrijskem, zlasti napredni stanovalci slovanske in nemške narodnosti na Českem in Moravskem, potem Nemci v dolnji in gornji Avstriji in na Štajerskem ter Hrvati v civilnej Hrvatski in Krajini imajo že nekaj let več učilnic te vrste, od katerih jih je nekoliko nastalo na ta način, da so se prejšnje (samostalne) nižje realne prestrojile v meščanske šole, nekoliko jih je pa novo šolsko postavodajalstvo na željo in s pomočjo občin in okrajev ustanovilo. Glavni namen jeni je, nadaljevati poduk ljudskih šol ter izuriti prav razumne kmetovalce, napredovajoče domače rokodelske mojstre, špekulatne domače trgovce, in sploh nekakov omikan srednji stan, zaveden meščanski stan, rojen in izrejen na domačih tleh; in ako hočemo povzdigniti domačo obrtnijo — tedaj moramo mladino naučiti še več nego je to v splošni ljudski šoli mogoče. Meščanska šola v Krškem ima še to prednost, da je pospravljena v prekrasnem, za učilnico priličnem poslopju, (ki je, kakor

znano, darilo krškega meščana, blagorodnega gosp. Martina Hočevarja), katero daje torej za zdravje otrok vse poročstvo. Drugo, kar more šolo priporočevati, je šola ljubivo c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo (in tudi prej imenovani šolski dobrotnik), katera bosta šolo z vsemi potrebnimi učili preskrbovala, in imenovana gosposka bode tudi na to gledala, da se na zavod postavijo vrle učiteljske moči. Skrb šolskega ravnateljstva pa bode, da učenci ubožnejših starišev dobijo kolikor, toliko šolskih knjig brezplačno. Namen teh vrstic pa je zlasti ta, da bi gg. učitelji v krškem okraju in v bližnji štajerski okolici, potem prečastita duhovčina, gg. šolski in občinski predstojniki ter domoljubi in šolski prijatelji in zlasti stariši v obrtnijskih krajih z vso vljudnostjo na ta nov zavod opozorili in še prošnjo dostavili, da bi oni šolsko mladino, katera bi nauka meščanske šole željna in za-nj sposobna bila, na obiskovanje te učilnice naklonili. Naj se tedaj blagovoli stariše takega najmanj 10 let starega dečka, ki je poleg slovenščine (na zavodu učni predmet) zmožen tudi nekoliko nemščine (vsaj čitanja in pisanja) opomniti na ta zavod, kajti štirirazredna ljudska šola, ki šteje le malo (okoli 90) učencev, ne more pošiljati dovoljnega števila. Šolsko vodstvo bode tudi za to se brigalo, da dobijo vnani učenci v mestu za primerno ceno stanovanje in živež, kateri bi se sicer od bližnjih kmetijskih starišev tudi od doma dovaževati mogel. Naj bi se na dalje štariše takih otrok tudi na to opozoriti izvolilo, da so meščanske šole dobre pripravljevalnice za učiteljišča (preparandije) in tudi nekake nadomestovalke treh nižjih realnih razredov, kajti deček, kateri je 3. ali 2. (in morebiti samo 1.) razred meščanske šole z dobrim vspehom dovršil, more napraviti prejemni izpit za učiteljišče ali za kak nižji razred realk.

Ravnateljstvo.

Iz Ptuja. (Nov primer nemškega liberalstva. Par besedic o židovih.) V preteklih 14 dneh bilo je tu precej praske. Naša čitalnica preselila se je v novo postavljeno gosp. Murščevo gostilnico in odbor upotrebil je to priliko, pa je priredil „veliko besedo“ ter na to svrhu poprosil nekoliko Slovincem že dobro znanih, izvrstnih ljubljanskih pevcev, naj bi blagovolili priti k nam, in tudi nas razveseliti se svojim rajskim v Ptuiju še neslišanim petjem. In dragovoljno odzvali so se prijaznemu vabilu in popevali so nam tako krasno in divno, da živahnega odobravanja in ploskanja ni bilo konca ne kraja. Tudi Nemci pričujoči pri veselici niso se uzdržavali pohvale in pripovedovali so drugi dan po mestu, kako lepe pesmi imajo Slovenci. To pa je par mladih ptujčanov strašno razkačilo. Kaj storiti? Tepsti pevce ni več mogoče, kajti odpeljali so se že domu v belo Ljubljano. Maščevati se pa moramo. Ali kako? Nazadnje zložili so se: g. Muršeca prisiliti, da črke „Čitalnica“, koje je on kot hišni gospodar na željo nekoliko čitalničarjev na zunajno

steno napisati dal, zopet zbriše, inace bodo oni se vsemi štiremi na to delali, da nikdo izmed njihovih njemu čez prag več ne pride. Da se reši iz škripca, izpolni njim dobrodušni gostilničar liberalno željo in dal je pobeliti 9 črnih črk; in zdaj se njim zopet srce smeje. Slavna bitka je dovršena, kako pa bo se vreteno dalje sukalo, bomo vendar v kratkem ovarali.

Nekdaj, ne spominjam se več gde in kdaj, čital sem, da je v našem mestu pre tajni odbor za požidovanje starodavnega kristijanskega Ptuja. Jeli to res ali je samo pravlica, ne morem zanesljivo povedati; zdi se mi pa, da prej ko ne, kajti brez posebne podpore bilo bi skoro nemogoče, da bi se Abrahamovi potomci tukaj tako vzdlatno množiti in vgnjezditi zamogli. To pa gotovo vem, ko bi se ono tajno društvo kde koder na sredini mesta javno ustanovilo in s črkami na meter velikimi iznad svojih prostorijah napisalo postavim: „Centralverein zur Verjudung von Pettau“, bodite prepričani, tukajšnja velikonemška svojat, koje je devet, komaj na pedenj dolgih črkic „Čitalnica“ hujše bodalo ko trn v peti, nebi ni beknola proti obstanku in javnemu delovanju takega „Centralferajna“. Samo če čedno slovensko društvo na svojih tleh napravi kako domorodno veselico, onda prekipi žole tukajšnjim velikonemškim šinkovcem in koj so po koncu. Povrnivši se k židovom, naj rečem, da po mojem mnenju židovje v poprek niso ravno gola kuga, kajti če kmet nikder prodati ne more, gre nazadnje k židu, ta vse kupi, in kaj je glavno, našteje gotove denarje. Res pa je, če židov kako reč kmetu navidežno boljše plača, ga po drugi strani dvogubno znori, kajti židov slabo mara za našo prislovico: „pravična mera in vaga v nebesa pomaga“. Rekel sem, da pravi židov gotov cvenk našteje, kristijanski židovje pa ne. Tako je na primer lanskega leta, ko je bila vinska razstava, nek tukajšnji kristijanski žid kupil od poštenega kmeta iz sv. Andraševske župnikovine štrtinjak izvrstne kapljice, plačal je pa revežu tako rekoč po groših in denešnji den še mu 8 fl. dolži. No bodi si temu, kakor mu drago, samo edno vam povem ljubi slovenski kmetje: ne posojajte si od židov denarjev in čuvajte se kod žerjavega pekla pri njem bodi si kako blago na kredo jemati, ampak plačujte mu vse nasproti, kakor vam plačuje, da vas ne dobi v svoje kremplje, onda ste zgubljeni, kajti kdor se na ta način z židom vplete, taisti se v kratkem odтира brez vse milosti od rojstnega doma in ognjišča. To si dobro zapomnite!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vendar enkrat se je upalo novo ministerstvo sklicati novi državni zbor. Znamenito tukaj je, da so tudi česki poslanci prišli, ki so celih 13 let izostajali in zarad tega veliko volitvenskih nadlog od strani gospodujočih nem-

ških liberalcev imeli pretrpeti. Glavno vprašanje sedaj je, kdo bo predsednik? Ali Nemec ali Slovan, ali liberalce ali konservativec? Ministra Horst in Chertek sta stopila k nemškimi liberalcem. Bodi jima! Slovenci na Kranjskem so pravo zadeli, da so Cherteku rekli: srečno! ko je pri njih hotel izvoljen biti. Čuditi pa se moramo avstrijskemu prebivalstvu, da je po očivestnem slabem gospodarstvu liberalizma vsakako še 161 liberalcev izvolilo v državni zbor; med temi je Duhač, Pauer, Wurmbrand, Karneri, Forregger, celjskega opata Wretschko-ta izvoljenec, Rechbauer, Lohninger, koroški Wran, Laks in Ottič, Pajer, Vidulič, in — Koronini. Pozabiti ne smemo, kako so zvečimom katoliški naši bratje Poljaki te dni v Krakovem obhajali sijajno 50letnico svojega najuspešnejše pisočega prijatelja Kraševskega. Velika tolažba slovanskemu sreću bilo je tudi to, da so odličnejši moževi vseh slovanskih rodov blagemu Kraševskiju čestitali, ali osebno, ali pismeno. To je tem večje pomenljivosti, ker se tako led taja med Poljaki in jihovimi slovanskimi brati in se je nadjati, da bodo vsi slovanski narodi v Avstriji složneje postopali zoper svoje narodne neprijatelje: Nemce in Magjare.

Vnanje države. Dnes je odložil grof Andrassy ministerstvo naših zunanjih zadev. Hvala Bogu, rajši so nam 4 nemški ministri, kakor pa en sam magjarski. Ko bi bil Andrassy še dalje ministroval, bi se brščas Avstrija v kratkem uže z Rusijo sprla. Turški vojaki zraven naših v Plevljah nastanjeni niso več prijazni tako, kakor sprva. Srbski knez Milan došel je iz Niša nazaj v Belgrad, kder je bil sijajno sprejet. To si je res zaslužil, ker je srbski narod tako modro vodil v turško-ruske vojke in Srbijo skoro za polovico povečal. Mladi bolgarski knez je bil v Bukareštu ter obiskal kneza Karola. Po novinah je se glas raznesel, da namislijo balkanski vladarji zvezo napraviti med seboj, da bi se obranili vsakega neprijatelja. Zvezala bi se torej Rumunija, Bolgarija, Srbija, Črnagora in menda tudi Grecija. Rusi delajo prekop od Kaspijskega do Črnega morja; dalje hočejo reko Amur-darja napeljati skoz Turkmensko pustinja v Kaspijsko morje; tako bi se ladijam pot odprla v sredino Azije do Himalajskih gorá ob meji bogate Indije; Angleži bi zgubili velik del sedanje kupčije. Zoper Nemce ruski časniki vedno bolj srdito pišejo; slišati je, da ruski car namisli obiskati letošnjo zimo Francosko. To bo zopet Bismarka hudo zadelo, tem bolj, ker se Francozi čedalje več upajo zoper njega. Svojo vojsko so zopet popolnem popravili in jo še pomnožili, proti Nemčiji pa od Belgije do Švicarske potegnili dve vrsti velikanskih šanc in nasipov, kder je vse polno kanonov. Menjši sosedi, Belgija, Holandija itd., ki se Bismarka bojijo, uže močno zaupavajo zopet na ukrepljeno Francosko. Mladi španski kralj je vdovec in snubi avstrijsko princesinjo Kristino. Pozimi meni biti poroka. Toda

Bog vé, ali bo on še takrat španjski kralj. Kajti po vsej deželi vre samih republikancev, ki hočejo kralja pregnati in proglasiti španjsko republiko. Francozi jih baje podpirajo, ker Bismark s kraljem drži. Angležem v Afganistanu preti nova nesreča. General Roberts je skoz sotesko Suturgardam splezal in začel marširati v Kabul, toda sedaj so mu Afgani prišli v soteski za hrbet in ga odrezali od Indije. Ako ne dojde kmalu pomoči za njim, utegne biti uničen s vso armado vred.

Za poduk in kratek čas.

Kamnica.

(Krajepisno-zgodovinska črtica.)

I. Malo uro hoda od Maribora proti severozapadni strani na levem bregu Drave, na desni strani Kamniške grabe in na koncu hribov, ki se tu naglo k Dravi ponižajo, leži prijazna ves Kamnica. Ime je brez dvombe slovenske korenike. Ker se v listinah 11. stoletja nahaja to ime v oblikah „Caminiz“ in „Gamniz“, moremo zdaj pisati Kamnica, čeravno ljudstvo zavoljo ležjega izgovarjanja navadno reče Kam'ca ali celo Ka'n'ca. To izgovarjanje je menda bil vzrok, da nekteri pišejo Kameca, ki se izpeljuje iz iste korenike, kakor Kamnica in pomeni divjo kozo, nemški Gams. Divja koza na strmi pečini je tudi vaški grb, ki še je vzdian farovžu nad nekdanjimi velikimi vratmi.

Občina Kamniška obsega 881 plugov zemlje, na kateri je 118 hiš in 726 duš. Po slovenskem Štajerju je ta občina znana po „Kamškem strahu“, ki je okoli 16 let tu prebival in ne le občino, ampak celo okolico strahoval.

Fara Kamniška šteje 2680 duš in obsega razun Kamnice še občine Rožbah, Brestenico (Tresternitz), Jelovec, Mittelberg (Sredma) in deloma Šober. Farna cerkev posvečena sv. Martinu je bila prvotno zidana v gotiškem slogu, kar še pričajo podporni stebri in šiljasta okna, ki pa so zdaj večidel zazidana ali predelana. V pretečenem stoletju je bila namreč tudi ta cerkev brez ozira na stavbeni slog tako ponovljena, da so šiljasta okna predelali v štirioglata, obok pa tako nizko spustili, da zdaj zazidani šiljasti oboki oken segajo črez sedanjí strop. Nektera okna so pa celo zazidali. Kedaj da je ta cerkev postavljena, nam ni znano; na izhodni strani prizidana kapela sv. Rešnjega Telesa je gotovo poznejšega početka, kakor cerkev, ker se l. 1697. imenuje nova kapela, menda nalašč postavljena za bratovščino Rešnjega Telesa, katero so Sekovski knezoškof Janez Marko 17. aprila 1654. ustanovili in papež Klement XI. 14. decembra 1712 s privilegiji obdarili. Cerkev ima 5 altarjev: prednji altar sv. Martina, in tri stranske: sv. Lucije, sv. Mihala in sv. Rešnjega Telesa. Vsa cerkev je prav okusno na presno izmalana. Pomenljiva je ta

malarija zato, ker je presbiterij ali celo polovico cerkve pred blizu sto leti naslikal župnik Mihal Čuk, o katerem nam grobni kamen na cerkvi to-le poroča: Hic situs est adm. R. D. Michael Tschuck, parochus in Gams annos XXIII., decessit plenus meritis LX. aetatis annorum die II. (?) Maji MDCCXCV. Na enaki način, kakor župnik Čuk prednji del, je neznan slikar zmalal zadnji del cerkve. Leta 1868 je malar Brolo malarijo ponovil in znova zmalal kapelo sv. Rešnjega Telesa. V zvoniku so trije zvonovi, najstarejši je vlit l. 1600.

Mesto altarja sv. Mihala in sv. Lucije ste morale tu nekda bití posebni kapeli, ker onej sv. Mihala je bil poročil gospod Gašpar Ravnak vinograd, ki je bil l. 1645. za 50 fl. prodan. Kapela sv. Lucije pa je stala kake pol ure od cerkve na bribu, ki se še zdaj imenuje Lucijin hrib in je skoro enako visok s hribom sv. Urbana. Ostanki zidovja še se zdaj vidijo. Na Lucijino je bila ondi vselej sv. meša. Ker je bil ob Lucijinem pot h kapeli težaven in nevaren in si je nek kaplan res enkrat nogo zlomil, prenesli so podobo sv. Lucije v farno cerkev v Lucijin altar, kapela pa je sčasoma razpala.

Proti koncu pretečenega in v začetku sedanjega stoletja je bila Kamnica precej obiskana božja pot. Leta 1759. je Lambrehtinski duhovnik P. Tobias prinesel iz Marije Celje podobo Matere božje, ki je bila slovesno na angeljsko nedeljo v prednji altar postavljena. Vsled tega so ljudje v velikem številu v Kamnico na božjo pot hodili in cerkev imenovali „Malo Marijino Celje v Kamnici.“ Še zdaj jih prihaja toliko, da jih je pri lepem vremenu na predvečer vse polno okoli cerkve in po vesi. Ljudje pravijo, da kdor gre trikrat v Kamnico na božjo pot, ima toliko zaslug, kakor da bi bil šel enkrat v Marija-Celje. Iz zgodovine sta samo dva dogodka, ki se farne cerkve tičeta, omeniti vredna. Dne 2. julija 1528 so bili Kamničani k cerkveni vizitaciji v Maribor poklicani in v zapisniku se bere, da je župnik Niklas Grosman pripeljal 4 duhovnike, župana, 2 cekmeštra in 8 faranov, ki so bili vsi prave vere, župnik se je pritožil, da ljudje ne dajo kaplanom jesti, kedar pridejo k podružnicam, in zapovedalo se jim je, da morajo dati kaplanom jesti ali denarja, kakor je navada, če ne, pa naj kaplan doma ostane. Farani pa so se pritožili, da imajo zdaj le 6 duhovnikov, čeravno jih je prej po 7 bilo in da se župniki prepogostoma menjajo. Sklenilo se je, naj vse ostane, kakor je od nekda. — Drug važen dogodek je, da so l. 1532. prišli Turki sem in so cerkev in pokopališče oskrunili; zato so oboje 21. oktobra 1535 Lavantinski škof Filip spet blagoslovili. (Konec prih.)

Smešničar 41. Kako jo marsikteri priprosti človek zasoliti zna. Kmetič sedi med dvema liberalcema v krčmi. Petek je. Vsi trije obedvajo. „Vi ste osel, da ne jeste mesa“, se zadere eden ob

desnici. „Jaz pa rečem, vi ste bedak“, povzame uni na levi. — „No“ odvrne kmetič, „ne vem, če sem to oboje; to pa bi skoraj mislil, da med obojima sedim, — pa ne smem hudo soditi“ — Za nos sta se prejela pa je bilo pravde konec.

Razne stvari.

(Vabilo) k veselicam, ktere napravi mari-borska čitalnica v teku tega leta. 1) 12. oktobra mali ples, 2) 23. nov. beseda potem tombola in ples, 3) na Štefanovo popoldne ob 3. uri občni zbor, zvečer shod, po priliki tudi ples, 4) na dan sv. Silvestra šaljiva loterija in ples. H kterej veselici se bode najela godba, bode posebej nazna-njeno. Začetek vsakokrat ob $\frac{1}{2}$ 8 uri zvečer. K tem veselicam i k občnemu zboru uljudno vabi odbor.

(Darila pri vinorejske razstavi dunajske) dobili so za štajerska vina: bratje Kleinoscheg v Gradcu srebrni častni kozarec in g. A. Pfrimer v Mari-boru srebrno državno svetinjo.

(Prihodnja nemška cesarica) mudila se je več časa v Rimskih toplicah in marljivo obiskavala divno okolico. Dala si je donesti štajerskih vin, napraviti žgancev in gibanic ter je obiskala Celje, Zagreb, Ljubljano in sedaj odrinila na Italijansko. Štajerska se njej je dopala. Ona je hčer angleške kraljice in žena nemško-pruskega cesarjeviča.

(Grozno zločinstvo) učinil je v Apačah hlapec Wake in 5 pomagačev, ki so iz krčme, kder je bila muzika, mahnilo za kočljarem Handelnom in ga s poleni ubili. Handel zapusti vdovo in 2 otročiča.

(Par volov) iz hleva ukradli so še nepoznani tatje Urši Stigl na Mrzli planini pri Celji.

(V Dramljah) so iztaknili tatinsko gujezdo in v njem mnogo ukradenih reči, to pa v krčmi Ane Kolarjeve. Več tatov so ugrabili in zaprli. Glavar Andrej Kolar pa jim je všel.

(Sneg) je višje planine na Koroškem pokril 28. sept. Tudi Dobrač nad Belakom kaže belo glavo.

(Za pogorelce v Sarajevu) je c. k. namestnija po 1. izkazu nabrala 1217 fl.

(Državni zbor) šteje med 353 poslanci: 68 advokatov, 138 zemljišnih posestnikov, večjidel grajščakov, 40 uradnikov, 11 profesorjev, 21 duhovnov, 7 vojakov, 36 fabrikantov in trgovcev, 6 zdravnikov in 4 pisatelje.

(Na Vranskem) je učitelj g. Simon Meglič imenovan ud okrajnega šolskega sveta.

(Premiščen) je regiment Belgier štev. 27. iz Trsta; dva bataljona prideta v Celovec, eden pa v Ljubljano.

(Umorjeno našli) so v nekem grabnu 18letno Rozalio Hajnškovo v Hajnskem pri Šmariji.

(Bližnjim porotnicam celjskim) predsednik imenovan je g. Heinriher, namestnika g. Levičnik in plem. Schrei.

(Na novem marihorskem pokopališču) v Po-brežah stavijo mertvašnico in hišo za pokopiča za 3644 fl.

(Iz Velenja) se nam poroča, da je bil št. Iljski učitelj po dnevi napaden in tepen.

(Obsojen) je bil Vratislavski predstojnik Ja-kob Vičar in jegovi pajdaši na 4 mesence v ječo, ker so rešetarje pretepali in rešetek za 100 fl. vrednosti razbili.

(† Umrli) je fml. Hartung in naš regiment štev. 47. dobi drugo ime.

(Dražbe III.) so okt. Matija Koepek 526 fl. in Marija Damiš 5810 fl. pri sv. Lenartu v Slov. gor, 15. okt. Matija Vračko 11021 fl. v Mariboru, Emilija Kmetič 13.884 fl. v Slov. Bistrici, Franc Rancigaj v Petrovčah 1785 gld. 20. okt. Marija Vaupotič v Saklu 2600 fl. Janez Potisk 1360 fl. v Rogacu; 24. okt. Martin Romič v Babjem vrhu.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Jčmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor	7 90	4 90	4 70	2 60	4 90	4 90	4 90
Ptuj	8 40	5 20	4 70	3 —	5 30	4 80	4 70
Gradec	9 24	5 40	7 36	3 10	5 53	—	6 28
Celovec	8 58	5 40	5 66	2 64	5 35	—	20
Ljubljana	9 55	5 51	4 67	3 14	5 42	—	—
Varaždin	7 —	5 60	4 50	2 70	5 —	3 10	5 —
Dunaj	11 86	8 82	9 75	6 22	7 25	6 85	—
Pešt	11 74	8 7	9 —	6 05	6 87	4 65	5 —

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 67.95 — Srebrna renta 69.20 — Zlata renta 80.75 — Akcije narodne banke 840 — Kreditne akcije 267 — Napoleon 9.29 — Ces. kr. cekini 5.57 —

Loterijske številke:

V Trstu 4. oktobra 1879: 40, 6, 36, 74, 34.
V Lincu " " 32, 65, 29, 70, 36.

Prihodnje srečkanje: 18. okt. 1879.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti našega nepozabljivega očeta

Simona Lemež-a,

ki je 3. oktobra t. l. v 69. letu svoje starosti pre-viden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v go-spodu zaspal.

V Ločah dne 5. oktobra 1879.

Mica,
soproga.

Ana,
Mica,
hčeri.

France,
Juri,
Urban,
sinovi.

Železna ognjišča

in jih posamezne dele, potem

peči

iz plehovine ali litega železa,

nagrobne križe

priporoča po najnižji ceni

Danijel Rakuš-eva

ŽELEZARIJSKA KUPČIJA

2-8

v Celji, v graškeji ulici.

Sejem.

Naznani se, da bo na dan sv. Simona in Jude, t. j. 28. oktobra pri sv. Tomažu velik ži-vinsk sejm, h kateremu so vsi kupei obilno po-vabljeni.

Sv. Tomaž pri Velikej nedelji 28. sept. 1879.

Franc Škrlec.

Razpis.

Izpraznjena je služba mežnarska in orglarska pri sv. Martinu na Paki v Brašlovski dekaniji (pošta: Schönstein ali Frasslau). Dohodki bi bili okoli 200 fl. Prosilci naj blagovolijo glasiti se pri podpisanem župnijskim predstojništvu.

Župnijski urad pri sv. Martinu na Paki

1. oktobra 1879.

Andrej Žurman.

župnik,

1-2

26 Le v hiš. šte. 26. v gosposkeji ulici v Mariboru. 26

NAZNANILO.

Le jaz sprejemam naročila za ure z majatnikom ali pendelnom iz najiminitnejše, s častnim darilom obdarjene, urarnice bratov Resch v Ebensee (Ober-Oest.) proti plačilu v obrokih.

Dalje imam ure majatnice z ropotcem in zvonilom od 15 gld. naprej, tudi se dobivajo pri meni zlate in sre-brne ure za gospode in gopé iz neke dunajske fabrike proti plačilu v gotovini. Ker mislim kupčijo s podobami opustiti, razprodavam vse, kar jih imam, z okviri vred, od 3 fl. naprej.

Tudi imam najvežjo zalogo slovenskih molitvenikov.

Umetnijska kupčija Rudolfa Wotrube

v MARIBORU hiš. šte. 26. v gosposkeji ulici.

26 Le v hiš. šte. 26. v gosposkeji ulici v Mariboru. 26

KLAVIR

ne drag, za poduk otrokom, želi nekdo kupiti.

Ponudbe:

Radoslav Antonovič,

poste restante. Pragerhof.

Fanta,

1-3

ki je slovenskega in nemškega jezika zmožen in dobro izšolan, vzame v štacuno z blagom vsake vrste

Tomaž Miki,

trgovec pri sv. Marjeti pod Ptujem

PRESELITEV!

4-5

NAZNANILO.

Podpisani si čestitamo slavnemu občestvu uljudno naznaniti, da je naša **Zaloga sukna, platna, rokodelskega, modnega blaga in šivalnic** od dnešnjega dne naprej na

Velikem trgu, na voglu poštné ulice šte. 38.

v hiši g. Jožef Kostajevaj ter prosimo nadaljšnjega blagovolja. Zahvalivši se za skazano nam 12letno zaupanje v našem starem stanovanji v poštné ulici št. 36 javljamo se najuljudneje.

V Celji dne 15. sept. 1879.

G. SCHMIDL & COMP.

PRESELITEV!